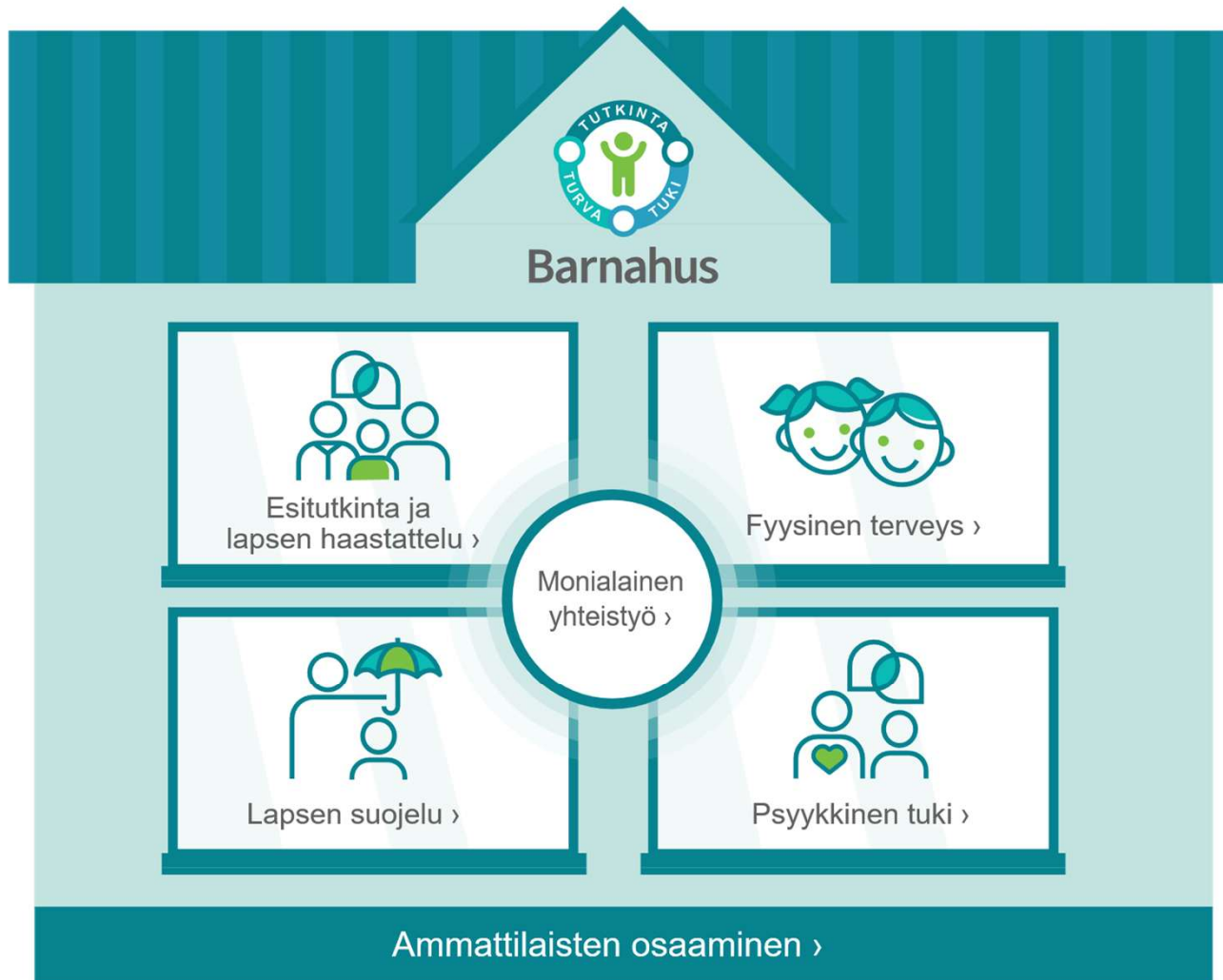

Barnahus

Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn koulutuskokonaisuus: Nuorten välinen seksuaalinen väkivalta - miten se näkyy koulussa ja vapaa-ajalla?

3.2.2026 Sini Stolt, johtava asiantuntija Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

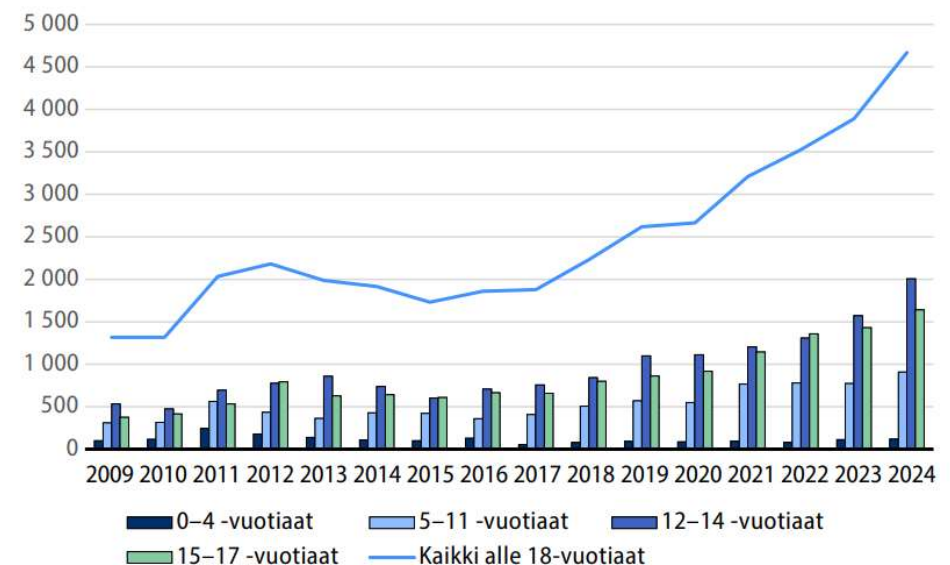
Tarina, osa 1

- Nuorisoikäinen pari seurustelee. Molemmille kyseessä on eka seurustelu ja kaikki on vähän uutta sekä outoa
- Tyttö päättääkin, että ei hän haluakaan enää olla yhdessä
- Seurustelun aikana tyttö oli lähettänyt pojalle itsestään alastonkuvan ja poikaa harmitti seurustelun päättyminen. Hän lähetti tytön kuvan kahdelle kaverilleen.
- Tyttö sai kuulla pojan kavereilta, että he ovat nähneet kuvan. Tyttö kehdannut kertoa vanhemmilleen, ei halunnut mennä kouluun, ei oikein saanut nukuttua eikä syötyä. Hän luuli, että kaikki tietää.
- Tytön ystävä sai kuitenkin tytön suostumaan kertomaan kuraattorille mitä on tapahtunut.

Seksuaaliväkivallan kokemukset

- Pelastakaa Lasten (2025) selvityksessä aikuisen lapsen kohdistamina tekoina olivat yleisimmin seksuaalissävytteisten viestien ja alastonkuvien lähettäminen lapselle. Lisäksi vastaajat nostivat esiin pyynnot tehdä seksuaalisia tekoja videolla. Neljännekselle lapsista oli tarjottu palkkiota seksuaalisia tekoja vastaan. (Pelastakaa Lapset 2025.)
- Suojellaan Lapsia ja Anglia Rusk-yliopiston tutkimuksessa lapsuudessaan seksuaaliväkivaltaa kokeneet miehet (n = 1 431) olivat tavanneet seksuaaliväkivallan tekijän useimmiten joko sosiaalisen verkostonsa kautta tai olivat asuneet hänen kanssaan samassa taloudessa. Pojat olivat joutuneet useammin naistekijän tai alaikäisen tekijän uhriksi kuin vastaavan ikäiset tytöt (n = 21 050 naisselviytyjää).
- Miesselviytyjät kertoivat seksuaaliväkivallan kokemuksestaan harvemmin tyttöihin verrattuna. Yleisin este kertomiselle oli koettu häpeä. (Protect Children 2025)

Kuvio 7. Lapset ja nuoret poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten uhreina 2009–2024 (SVT 2025a).

Taustaryhmä	Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua, perusopetus 8.–9. lk	Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua, lukio	Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua, ammatill. oppil.	Kokenut seksuaali-väkivaltaa, perusopetus 8.–9. lk	Kokenut seksuaali-väkivaltaa, lukio	Kokenut seksuaali-väkivaltaa, ammatill. oppil.	Vastaajien määrä, perusopetus 8.–9. lk	Vastaajien määrä, lukio	Vastaajien määrä, ammatill. oppil.
Suomalais-taustaiset	22	22	20	9	7	9	83 887	43 002	21 900
Suomessa syntyneet ulkomaalais-taustaiset	24	21	22	12	8	10	3 319	1 400	600
Ulkomailla syntyneet ulkomaalais-taustaiset	23	19	18	14	7	9	5 779	2 419	1 514
Cis-sukupuoliset	21	22	19	9	7	9	90 680	45 318	23 548
Sukupuoli-vähemmistöt	39	31	36	18	13	14	3 632	1 785	799
Heterot	20	20	18	8	6	8	76 853	38 401	20 382
Seksuaali-vähemmistöt	37	36	37	17	12	17	9 627	5 921	2 425
Kodin ulkopuolelle sijoitetut	44	40	39	31	25	25	1 820	335	381
Muulla tavoin asuvat	22	22	20	9	7	8	91 469	46 582	23 794

Seurusteluväkivalta

- Seurustelusuhhteissa yleisintä on digitaalinen väkivalta, jota oli kokenut Kiistelty suostumus -tutkimushankkeen tulosten mukaan lähes puolet 15–25-vuotiaista nuorista.
- Lisäksi yli 40 prosenttia vastaajista oli kokenut henkistä väkivaltaa ja noin 25 prosenttia painostamista tai pakottamista seksuaalisiin tekoihin. Tytöt olivat kokeneet seurusteluhdeväkivaltaa poikia useammin. (Isotalo 2023)
- 13 prosenttia 9-luokkalaisista tytöistä ja kaksi prosenttia pojista ilmoitti kokeneensa nykyisen/entisen seurustelukumppanin tekemää fyysistä väkivaltaa edeltäneen 12 kuukauden aikana. Verrattuna edelliseen vuoden 2013 tutkimukseen tytöillä väkivaltaa kokeneiden osuus oli noussut viisi prosenttia ja pojilla prosentin. (Mielityinen ym. 2023)
- PeLa:n selvityksen mukaan seksuaaliväkivaltaa netissä ikätoverin tekemänä koki noin viidesosa (21 %) kaikista vastaajista

Tarina osa 2

- Kuraattori kertoi, että hänen on tehtävä asiassa rikosilmoitus sekä lastensuojeluilmoitus
- Tämä kauhistutti tyttöä ja he sopivat yhdessä, että tyttö kertoo ensin kotona itse vanhemmilleen ja sitten vasta lastensuojelu on yhteydessä heihin
- Poliisi kuulusteli tytön rikosilmoitukseen liittyen

Mitä asialle voi tehdä?

- Varhain aloitettu seksuaali- ja turvataitokasvatus lisäävät lapsen hyvinvointia, tietoa, taitoja toimia sekä suojaavat lasta seksuaaliväkivallalta.
- Seksuaalikasvatus lisää lapsen ja nuoren taitoa toimia itseään ja muita suojaten eri tilanteissa ja ihmissuhteissa.
- Seksuaaliväkivallan haittoja voidaan vähentää, jos sen osapuolet saavat tehokasta, laadukasta ja yhdenvertaista apua yksilöllisen tarpeen mukaan
- Lasten ja nuorten turvataitoja tulee vahvistaa niin, että he osaavat toimia turvallisesti itseään ja muita suojaten erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa.
- Kasvatus- ja opetusalan ammattilaiset ovat keskeisessä asemassa lasten ja nuorten seksuaalikasvatuksessa

Väkivallan kokijat

- Tuttu, turvallinen arki
- Aikuiset, jotka välittävät ja kysyvät onko kaikki ok, miten menee
- Ohjaaminen eteenpäin, kun apua tarvitaan (oman alueen palvelupolkujen ja toimijoiden tunteminen, aina voi konsultoida Lasten ja nuorten oikeuspsykologian, -psykiatrian yksikköä, lastensuojelua tai poliisia myös nimettömänä)
- Kuraattorin ja terveydenhoitajan käynnit voivat olla hyvä tuki

Tarina osa 3

- Lainvastaiseksi kuvan lähettäminen ja hallussapito on muuttunut siinä vaiheessa, kun se on lähetetty ilman lupaa kolmannelle osapuolelle. Asiassa olisi syytä tämänhetkisen lainsäädännön mukaan epäillä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämistä sekä kunnianloukkausta. Myös kuvan vastaanottaneet pojan kaverit ovat voineet syyllistyä rikokseen (lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon), jos eivät ole poistaneet kuvaa heti sen saatuaan
- Kuvan lähettämisestä tiedon saatuaan poliisi kirjaa asiasta rikosilmoituksen ja selvittää muun muassa, onko poliisin tiedossa mahdollisia aiempia asianosaisten välisiä tai omia rikosasioita, ja varmistaa, että lastensuojeluilmoitukset on tehty ja että sosiaaliviranomaisella on tieto siitä, miten poliisi asiassa etenee. Myös syyttäjälle ilmoitetaan kirjatusta rikosilmoituksesta.
- Tytön ja hänen vanhempiansa kuulustelun jälkeen harkittavaksi tulee, miten pojan kanssa edetään. Poliisi kutsuu pojan kuulusteluun ja tarvittaessa takavarikoi hänen matkapuhelimensa kuulustelun yhteydessä. Myös pojan huoltajilla on lähtökohtaisesti oikeus olla läsnä hänen kuulustelussaan. Rikostutkija voi kuitenkin kieltää huoltajan läsnäolon kuulustelussa, jos huoltajan läsnäolon voidaan olettaa vaikeuttavan rikoksen selvittämistä eli jos esimerkiksi pojan on vaikea puhua tapahtuneesta huoltajan ollessa läsnä.
- Poika myöntää kuulustelussa kuvan lähettämisen, asiaa käsitellään tytön ja tämän huoltajien suostumuksella sovittelumenettelyssä. Sovittelussa käsitellään rikoksesta sen uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja laajemmin kuin rikosasian tuomioistuinkäsittelyssä on mahdollista. Sovittelussa asianosaiset voivat myös sopivat toimenpiteistä aiheutuneiden vahinkojen hyvittämiseksi.
- Poliisi esittää syyttäjälle esitutkinnan rajoittamista jo tehtyihin toimiin sillä perusteella, että oikeudenkäynti ja pojan rangaistusseuraamus ei olisi enää kohtuullinen tai tarkoituksenmukainen. Jos syyttäjä tekee päätöksen esitutkinnan lopettamisesta, poliisi päättää esitutkinnan eikä siirrä asiaa syyteharkintaan.
- Pojan matkapuhelin (ja mahdolliset muut tietotekniset laitteet) voidaan palauttaa hänelle, kun on varmistuttu siitä, ettei niissä ole lainvastaista materiaalia eli tytön kuvia. Jos niitä on, poliisi voi ehdottaa pojalle ja hänen huoltajilleen, että tiedostot poistetaan heidän suostumuksellaan.

Seksuaaliväkivallan tekijät

- Yleisin tekijäikä on 14 vuotta
- 52% seksuaaliväkivallan tekijöistä on alle 18-vuotiaita
- Miksi muuttunut ja lisääntynyt: altistuminen pornolle (väkivaltainen suhtautuminen naisiin ja tyttöihin), normaalin käytöksen rajat hämärtyneet, nuoruuteen kuuluu asioihin lähestyminen riskinoton kautta, kehitys on kesken, omat kaltoinkohteluksi tulon kokemukset
- Suurimmalla osalla teko on yksittäinen, harmillinen ja hyvin pieni osa nuorista tekijöistä on väkivalta, alistaminen, vallankäyttö sekä halu satuttaa mielessään
- Voimme auttaa eri tekijöitä eri tavoin: tiedotus, opetus, mallit auttavat ja ehkäisevät ison määrän teoista, myös tieto siitä mikä on rikos vaikuttaa monen nuoren ajatteluun

Mistä käytännön materiaalia ja tietoa?

- [Seksuaaliväkivaltaa kokenut nuori - Barnahus](#)
- [Koulutukset – Barnahus](#)
- <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-644-8> Kouluterveyskyselyn tutkimuksesta tiiviisti sukupuoli ja seksuaalivähemmistöt
- [Väkivallattomuuden tukijat - Ensi- ja turvakotien liitto](#)
- [Seksuaalirikos – Rikosuhripäivystys](#)
- [Väkivallaton lapsuus : Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä vuosille 2026–2033](#)

Barnahus